Novosti, 29.11.2019, str. 30, A3

Evidencijski broj / Article ID: 18921349
Vrsta novine / Frequency: Tjedna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Kritika

Mi i Oni
(r: Dario Harjaček)
(Zagrebačko kazalište mladih)

Džumbus u razredu i zbornici

PIŠE Bojan Munjin

Srce tame hrvatskog školstva

Ulica i teatar našli su se na istom zadatku da istini našeg školstva pogledaju u oči

To nije bila predstava orijaške redateljske koncepcije, ni scenska parada glumačkih bravura, a ni novo čitanje kazališne klasike. Predstava 'Mi i Oni' spada u područje tzv. dokumentarnog kazališta i temelji se na rezultatima intenzivnog kopanja po traumatičnim čvorovima hrvatske društvene stvarnosti. Jedan od njih je sistem obrazovanja koji je odavno postao kroničan i nerješiv problem, sastavljen od loše nastave, bezvoljnih učenika i nezadovoljnih profesora. U proteklih tridesetak godina mijenjali su se u Hrvatskoj lijevi i desni ministri obrazovanja i različiti prijedlozi prosvjetnih reformi, ali samo obrazovanje održavalo se uvijek kao neizlječiva bolest, otprilike kao žilava trbušna trakavica od koje nikome nije bilo dobro, s kojom se nitko nije pošteno pohrvao i od koje su svi digli ruke.

Ideju predstave su redatelj DARIO HARJAČEK i dramaturginja KATARINA PEJOVIĆ bistrili mjesecima, a njezina se premijera dogodila usred najvećeg protesta nastavnika i profesora u povijesti suvremene Hrvatske. Tisuće i tisuće prosvjetnih radnika štrajka već tjednima i maršira Zagrebom tražeći veće plaće, Vlada nudi kao i obično nešto na pola puta, a sluđeni učenici ne znaju hoće li danas, sutra i prekosutra imati nastavu ili tek pokoji sat kako bi se reklo da škola radi i da je sve u redu. Ulica i teatar kao da su se našli na istom zadatku. Priča o obrazovanju, 'Mi i Oni', zatiče publiku pred jednim prilično neukrotivim gimnazijskim razredom na sceni, par mjeseci prije zloglasne mature, dok se u pozadini nalaze njihovi profesori, izmrcvareni od beskrajno birokratiziranih nastavnih planova, međusobnih koškanja i trauma te sivila sistema na koji gledaju kao na doživotnu robiju. I učenici i profesori imaju svaki svoje 'istine' i istresaju ih svako malo pred publiku, uz gomilu porodičnog i socijalnog jada, dok se na ničijoj zemlji između zbornice i učionice vodi neprestani rat između prkosa mladih i sloma živaca starijih.

Predstava na momente nalikuje na uobičajeni džumbus tinejdžerskog odrastanja u okvirima strogosti gimnazijske nastave, ali se u trenucima intimnih ispovijedi jednih i drugih pred publikom otkriva srce tame hrvatskog školstva: profesori ne vjeruju u istinski smisao onoga što predaju i zato su frustrirani, a učenici vjeruju da je istinski život o kojem bi trebali nešto naučiti negdje drugdje i zato su ljuti na sve oko sebe. Između dvije vatre nalaze se roditelji, koji bi možda i pomogli svojoj djeci, ali već na prvom koraku lome zube pred tom činovničkom nemani velikom kao planina. Na kraju se pokazuje da su i 'mi' i 'oni' zarobljenici tog istog nakaradnog sistema, koji ih je učinio međusobnim neprijateljima. Predstava završava u nekoj vrsti komune solidarnosti profesora i učenika, kao nekim sprudom spasa, koji odvaja školu od vanjskih moćnika koji o njoj odlučuju. Učenike vrlo uigrano tumači četrnaestero polaznika Učilišta ZKM-a, dok njihove profesore igra devetero ZKM-ovih protagonista i taj se spoj doima puno bolje od uobičajenog pripuštanja amatera među profesionalne glumce.

Ako bi se umjesto zamjerke nešto moglo sugerirati ovoj predstavi, onda je to da bi ona više trebala iskoristiti socijalnu eksplozivnost masovnih protesta prosvjetara u kojem je nastala. Sukladno tome, u estetskom smislu, slobodnije bi trebala insistirati na scenskoj razigranosti tragikomičnih detalja, ironije i otpora s pucanjem i pjevanjem, nego slijediti nit realizma školske učionice. Ipak, 'Mi i Oni' su poštena predstava koja je nastala iz potrebe da se teškoj istini hrvatskog školstva pogleda u oči i to je bez sumnje od prvorazrednog značaja. ■

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr